

บทที่ 3

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมของเกษตรกรในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อควบคุมศัตรูลงกอง ในอำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีที่กำหนดไว้ และเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตามลักษณะของข้อมูล ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง เป็นการเสนอผลการวิจัยที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร คือ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว จำนวนสมาชิกภายในครอบครัวที่เป็นแรงงานทางการเกษตร ประสบการณ์ในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และสถานภาพของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้านการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของเกษตรกรในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อควบคุมศัตรูลงกอง ในอำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส จำแนกเป็นรายข้อและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ การผสมและฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช การจัดการกับภาชนะที่ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และการป้องกันปัญหาพิษตกค้างที่อาจเกิดขึ้นในผลผลิตการเกษตร หรือสภาพแวดล้อม
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมของเกษตรกรโดยภาพรวมด้านการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อควบคุมศัตรูลงกอง จำแนกตามสภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะของเกษตรกร ในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช เพื่อควบคุมศัตรูดองกอง

1. ตอนที่ 1 ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว จำนวนสมาชิกภายในครอบครัวที่เป็นแรงงานทางการเกษตร ประสบการณ์ในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และสภาพภาพของเกษตรกร ปรากฏตามตาราง 3-8

ตาราง 3 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
15-34 ปี	32	33.7
35-54 ปี	31	32.6
55 ปีขึ้นไป	32	33.7
รวม	95	100.0

จากตาราง 3 กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 15-34 ปี และที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป มีจำนวนเท่ากันคือ 32 คน คิดเป็นร้อยละ 33.7 ที่มีอายุระหว่าง 35-54 ปี มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 32.6

ตาราง 4 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำแนกตาม
ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าประถมศึกษา	31	32.6
ประถมศึกษา (จบป.4 หรือป.6)	44	46.3
สูงกว่าประถมศึกษา	20	21.1
รวม	95	100.0

จากตาราง 4 กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาจบประถมศึกษา (จบ ป.4 หรือ ป.6) จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 รองลงมาที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 32.6 และระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา มีน้อยที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1

ตาราง 5 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำนวนตาม
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3,999 บาทและต่ำกว่า	57	60.0
4,000 บาทขึ้นไป	38	40.0
รวม	95	100.0

จากตาราง 5 กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว 3,999 บาทและต่ำกว่า มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 และที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว 4,000 บาทขึ้นไป มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0

ตาราง 6 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำแนกตาม
จำนวนสมาชิกภายในครอบครัวที่เป็นแรงงานทาง
การเกษตร

จำนวนสมาชิกภายในครอบครัว ที่เป็นแรงงานทางการเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-3 คน	43	45.3
4 คน	25	26.3
5 คนขึ้นไป	27	28.4
รวม	95	100.0

จากตาราง 5 กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรส่วนใหญ่ มี
จำนวนสมาชิกภายในครอบครัวที่เป็นแรงงานทางการเกษตร 1-3 คน
มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 รองลงมา มีจำนวนสมาชิก
ภายในครอบครัวที่เป็นแรงงานทางการเกษตร 5 คนขึ้นไปมี
จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 28.4 และที่มีจำนวนสมาชิก
ภายในครอบครัวที่เป็นแรงงานทางการเกษตร 4 คน มีน้อยที่สุด
จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3

ตาราง 7 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำนวนตาม
ประสบการณ์ในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ประสบการณ์ในการใช้สารป้องกัน กำจัดศัตรูพืช	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4 ปีและต่ำกว่า	22	23.2
5-9 ปี	37	38.9
10 ปีขึ้นไป	36	37.9
รวม	95	100.0

จากตาราง 7 กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรส่วนใหญ่ มี
ประสบการณ์ในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช 5-9 ปี มีจำนวน
37 คน คิดเป็นร้อยละ 38.9 ที่มีประสบการณ์ในการใช้สารป้องกัน
กำจัดศัตรูพืช 10 ปีขึ้นไป มีจำนวนใกล้เคียงกันคือ 36 คน คิด
เป็นร้อยละ 37.9 และที่มีประสบการณ์ในการใช้สารป้องกันกำจัด
ศัตรูพืช 4 ปี และต่ำกว่า มีน้อยที่สุด จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ
23.2

ตาราง 8 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำนวนแยกตาม
สถานภาพของเกษตรกร

สถานภาพของเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันเกษตรกร	32	33.7
เป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันเกษตรกร	63	66.3
รวม	95	100.0

จากตาราง 8 กลุ่มตัวอย่างเกษตรกร ที่เป็นสมาชิก
กลุ่มหรือสถาบันเกษตรกร มีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 66.3
และที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันเกษตรกร มีจำนวน 32 คน
คิดเป็นร้อยละ 33.7

2. ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน
ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้านการใช้สารป้องกัน
กำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ปรากฏผลตามตาราง 9-12

ตาราง 9 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำนวนตามชื่อ
ของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่เกษตรกรใช้เพื่อ
ควบคุมหนอนชอนเปลือกกลองกลอง

ชื่อสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่เกษตรกรใช้ จำนวน (คน) ร้อยละ
เพื่อควบคุมหนอนชอนเปลือกกลองกลอง

ไม่สามารถบอกชื่อสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ที่นำมาใช้เพื่อควบคุมหนอนชอนเปลือกกลองกลอง	68	71.6
เมธิล พาราไธออน (methyl parathion)	17	17.9
เมตามิโดฟอส (methamidophos)	5	5.3
คาร์บาริล (carbaryl)	2	2.1
ดีดีที (DDT)	2	2.1
พรีมีฟอส-เมธิล (pirimiphos-methyl)		
ผสมกับคาร์บาริล (carbaryl)	1	1.0
รวม	95	100.0

จากตาราง 9 กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรส่วนใหญ่ 71% สามารถบอกชื่อสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่นำมาใช้เพื่อควบคุมหนอนชอนเปลือกถั่วลิสง มีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 71.6 รองลงมาใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อควบคุมหนอนชอนเปลือกถั่วลิสงที่มีชื่อเรียกดังนี้คือ เมทิล พาราไธออน (methyl parathion) มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 เมตามิโดฟอส (methamidophos) มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 คาร์บาริล (carbaryl) และ ดีดีที (DDT) มีจำนวนเท่ากันคือ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 ส่วนที่ใช้ไพริมีฟอส-เมทิล (pirimiphos-methyl) ผสมกับคาร์บาริล (carbaryl) มีน้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

ตาราง 10 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำแนกตามแหล่งที่มาของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่เกษตรกรนำมาใช้เพื่อควบคุมหนอนชอนเปลือกกลองทอง

แหล่งที่มาของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่เกษตรกรนำมาใช้เพื่อควบคุมหนอนชอนเปลือกกลองทอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	15	15.8
ร้านค้า	80	84.2
รวม	95	100.0

จากตาราง 10 กลุ่มตัวอย่างเกษตรกร ส่วนใหญ่ได้รับสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่นำมาใช้เพื่อควบคุมหนอนชอนเปลือกกลองทองโดยการซื้อจากร้านค้า มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2 และที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8

ตาราง 11 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำแนกตาม
บริเวณที่ล้างอุปกรณ์ฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช

บริเวณที่ล้างอุปกรณ์ฉีดพ่นสารป้องกัน กำจัดศัตรูพืช	จำนวน(คน)	ร้อยละ
บ่อน้ำใช้ส่วนตัว	59	62.1
ลำคลอง	16	16.8
ลำธาร	14	14.7
บึง	3	3.2
คูน้ำในสวนลองกอง	3	3.2
รวม	95	100.0

จากตาราง 11 กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรส่วนใหญ่ล้าง
อุปกรณ์ฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชบริเวณบ่อน้ำใช้ส่วนตัว มีจำนวน
59 คน คิดเป็นร้อยละ 62.1 รองลงมาล้างบริเวณลำคลอง และ
ลำธารมีจำนวน 16 คน และ 14 คน คิดเป็นร้อยละ 16.8 และ
14.7 ตามลำดับ และที่ล้างบริเวณบึงและคูน้ำในสวนลองกอง
มีน้อยที่สุดซึ่งมีจำนวนเท่ากันคือ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2

ตาราง 12 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำแนกตาม
การได้รับอันตรายจากการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช

การได้รับอันตรายจากการใช้สารป้องกัน กำจัดศัตรูพืช	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่เคยได้รับอันตรายจากการใช้สารป้องกัน กำจัดศัตรูพืช	80	84.2
เคยได้รับอันตรายจากการใช้สารป้องกัน กำจัดศัตรูพืช	15	15.8
รวม	95	100.0

จากตาราง 12 กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับอันตรายจากการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2 และที่เคยได้รับอันตรายจากการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของเกษตรกรในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช เพื่อควบคุมศัตรูลงกอง ในอำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส จำแนกเป็นรายชื่อและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ การผสมและฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช การจัดการกับภาชนะที่ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และการป้องกันปัญหาพิษตกค้างที่อาจเกิดขึ้นในผลผลิตการเกษตรหรือสภาพแวดล้อม ปรากฏตามตาราง 13-14

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของ
พฤติกรรมของเกษตรกรในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช
เป็นรายข้อ

พฤติกรรมของเกษตรกรในการใช้สารป้องกัน กำจัดศัตรูพืช	X̄	S	ระดับ
<u>การผสมและฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช</u>			
1. ตรวจสอบความเรียบร้อยของอุปกรณ์ ฉีดพ่นก่อนใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	1.40	0.69	น้อย
2. สวมเสื้อแขนยาวขณะใช้สารป้องกัน กำจัดศัตรูพืช	2.61	1.20	ปานกลาง
3. สวมกางเกงขายาวหรือนุ่งผ้าคลุมถึง ข้อเท้าขณะใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	3.69	1.34	มาก
4. สวมถุงมือยางขณะใช้สารป้องกัน กำจัดศัตรูพืช	1.51	0.78	น้อย
5. สวมรองเท้าหุ้มส้นปกปิดเท้าอย่างมิดชิด ขณะใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	2.76	1.62	ปานกลาง
6. ใช้หน้ากากกันพิษหรือใช้ผ้าสะอาด คาดจมูกขณะใช้สารป้องกันกำจัด ศัตรูพืช	1.86	0.95	น้อย
7. กว้านฉลากบนภาชนะบรรจุสารป้องกัน กำจัดศัตรูพืช	1.46	0.60	น้อย
8. ใช้ปากเปิดฝาขวดหรือภาชนะบรรจุ สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	5.00	0.00	มาก
9. ผสมสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในถังฉีดพ่น	2.08	1.31	น้อย

ตาราง 13 (ต่อ)

พฤติกรรมของเกษตรกรในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	$\bar{X}$	S	ระดับ
10. ใช้มือเปล่าคนสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในการผสมสารเพื่อนำไปใช้	5.00	0.00	มาก
11. ทำให้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชผสมเข้ากันกับน้ำโดยวิธีการเขย่าถังฉีดพ่น	2.57	1.15	ปานกลาง
12. ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเกินกว่าอัตราที่เจ้าหน้าที่กำหนด หรือเกินกว่าที่ระบุในฉลาก เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการฆ่าหนอนไถ่ยิ่งขึ้น	2.60	1.24	ปานกลาง
13. สิ่งเกิดทิศทางลมก่อนฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	1.58	0.65	น้อย
14. สูดบุหรี่ระหว่างการที่ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	4.44	0.93	มาก
15. ดื่มน้ำระหว่างการที่ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	3.54	1.10	ปานกลาง
16. รับประทานอาหารระหว่างการที่ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	4.56	0.71	มาก
17. อาบน้ำชำระร่างกายทันทีที่ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเสร็จเรียบร้อยแล้ว	2.65	0.94	ปานกลาง
<u>การจัดการกับภาชนะที่ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช</u>			
18. ทิ้งสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่เหลือใช้แต่ละครั้งไว้ในถังฉีดพ่น	4.24	1.09	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

พฤติกรรมของเกษตรกรในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	$\bar{X}$	S	ระดับ
19. ล้างทำความสะอาดถังฉีดพ่นเมื่อเลิกใช้แต่ละครั้ง	4.00	0.84	มาก
20. นำภาชนะบรรจุสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชมาล้างทำความสะอาดและใช้บรรจุสิ่งของอย่างอื่น	4.76	0.63	มาก
21. นำขวดเปล่าสำหรับบรรจุเครื่องดื่มหรือภาชนะอื่นมาใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อเก็บไว้ใช้ครั้งต่อไป	4.19	0.73	มาก
22. ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ไม่มีฉลากปิดไว้	3.85	0.97	มาก
23. ทาลายภาชนะบรรจุสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยการฝังให้ลึกไม่น้อยกว่า 1 เมตร	1.01	0.10	น้อย
24. เก็บรักษาสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชไว้ภายในบ้าน	2.94	1.29	ปานกลาง
<u>การป้องกันปัญหาพิษตกค้างที่อาจเกิดขึ้นใน</u>			
<u>ผลผลิตการเกษตร หรือสภาพแวดล้อม</u>			
25. ฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยเว้นระยะเวลาก่อนการเก็บเกี่ยวผลออกกองเกินกว่าระยะเวลาที่สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชจะสลายตัวเป็นสารไร้พิษหลังการฉีดพ่น	4.60	0.55	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

พฤติกรรมของเกษตรกรในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	$\bar{X}$	S	ระดับ
26. เมื่อฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชจนทั่วบริเวณที่ต้องการแล้ว ปรากฏว่ายังมีสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเหลืออยู่ในถังฉีดพ่น ทำนได้ฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่เหลือนั้นซ้ำลงในบริเวณเดิมเพื่อให้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชกระจายอย่างทั่วถึงยิ่งขึ้น	2.34	1.18	ปานกลาง
27. นำภาชนะบรรจุสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ไม่ต้องการใช้แล้ว ทั้งในสวนหรือบริเวณข้างบ้านเรือน	1.23	0.66	น้อย
28. ไม่ทอดหลุมฝังภาชนะบรรจุสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ใช้หมดแล้ว	1.04	2.02	น้อย
29. เทสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่เหลือจากการฉีดพ่นลงบนพื้นดินใกล้บริเวณฉีดพ่น	3.17	0.83	ปานกลาง
30. เทสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่เหลือจากการฉีดพ่นหรือเทน้ำล้างอุปกรณ์ฉีดพ่นลงในแหล่งน้ำ	4.24	1.19	มาก
โดยภาพรวมทั้งหมด	3.03	0.34	ปานกลาง

จากตาราง 13 พบว่า ระดับของพฤติกรรมของเกษตรกรในการใช้สารกำจัดศัตรูพืช ซึ่งจำแนกเป็นรายข้อ รวม 30 ข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับถูกต้องมาก ($\bar{X}$ = 3.68-5.00) จำนวน 12 ข้อ รองลงมาอยู่ในระดับถูกต้องปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.34-3.67) และไม่ถูกต้อง ($\bar{X}$ = 1.00-2.33) มีจำนวนเท่ากันคือ 9 ข้อ ส่วนพฤติกรรมของเกษตรกรในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยภาพรวมทั้งหมด อยู่ในระดับถูกต้องปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.03 S = 0.34)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของพฤติกรรมของเกษตรกรในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช เป็นรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน

ด้านที่	พฤติกรรมของเกษตรกรในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	$\bar{X}$	S	ระดับ
1	การผสมและฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	2.90	1.25	ปานกลาง
2	การจัดการกับภาชนะที่ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	3.57	0.37	ปานกลาง
3	การป้องกันปัญหาพิษตกค้างที่อาจเกิดขึ้นในผลผลิตการเกษตรหรือสภาพแวดล้อม	2.78	0.27	ปานกลาง

จากตาราง 14 พบว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมของเกษตรกรในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน มีค่าอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการกับภาชนะที่ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ($\bar{X} = 3.57$) ด้านการผสมและฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ($\bar{X} = 2.90$) และด้านการป้องกันปัญหาพืชตกค้างที่อาจเกิดขึ้นในผลผลิตการเกษตร หรือสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 2.78$)

2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมของเกษตรกรโดยภาพรวมด้านการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช เพื่อควบคุมศัตรูล่องกอง จำแนกตามสภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว จำนวนสมาชิกภายในครอบครัวที่เป็นแรงงานทางการเกษตร ประสบการณ์ในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และสถานภาพของเกษตรกร ทำโดยการทดสอบเอฟ (F-test) หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างมี 3 กลุ่ม และถ้าพบว่าผลการวิเคราะห์มีนัยสำคัญก็จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffé) ส่วนในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างมี 2 กลุ่ม จะวิเคราะห์โดยการทดสอบที (t-test) รายละเอียดปรากฏตามตาราง 15-22

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของ
คะแนนพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อ
ควบคุมศัตรูลงของเกษตรกรที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	2.2786	1.1393	12.55**
ภายในกลุ่ม	92	6.3663	0.0908	
รวม	94	10.6349		

** P < .01

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า เกษตรกรที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อควบคุมศัตรูลงแตกต่างกัน และเพื่อให้ทราบว่าคู่ใดแตกต่างกัน จึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') ปรากฏผลตามตาราง 16

ตาราง 16 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ของ
คะแนนพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช เพื่อ
ควบคุมศัตรูของกองทองเกษตรกรที่มีอายุต่างกัน

อายุ	15-34 ปี	35-54 ปี	55 ปีขึ้นไป
คะแนนเฉลี่ย	3.2469	2.9419	2.9010
15-34 ปี	3.2464	- 16.0345**	20.9825**
35-54 ปี	2.9419	-	0.2931
55 ปีขึ้นไป	2.9010		-

** P < .01

จากตาราง 16 แสดงว่าเกษตรกรกลุ่มที่มีอายุ 15-34 ปี มีพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้องมากกว่ากลุ่มที่มีอายุ 35-54 ปี และมากกว่ากลุ่มที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนกลุ่มที่มีอายุ 35-54 ปีกับกลุ่มที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของคะแนนพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อควบคุมศัตรูล่องกองของเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	4.3631	2.1816	31.9883**
ภายในกลุ่ม	92	6.2710	0.0682	
รวม	94	10.6341		

** $P < .01$

จากตาราง 17 ผลการวิเคราะห์หมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อควบคุมศัตรูล่องกองแตกต่างกัน และเพื่อให้ทราบว่าคู่ใดแตกต่างกัน จึงทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') ปรากฏผลตามตาราง 18

ตาราง 18 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ของคะแนนพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช เพื่อควบคุมศัตรูล่องกองของเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าประถมศึกษา ประถมศึกษา สูงกว่าประถมศึกษา (จบป. 4 หรือป. 6)			
	คะแนนเฉลี่ย	2.8495	2.9765	3.4317
ต่ำกว่าประถมศึกษา	2.8495	-	4.2368*	60.5357**
ประถมศึกษา	2.9765		-	41.4400**
(จบป. 4 หรือป. 6)				
สูงกว่าประถมศึกษา	3.4317			-

* P < .05

** P < .01

จากตาราง 18 แสดงว่าเกษตรกรกลุ่มที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าประถมศึกษา มีพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้องมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (จบ ป. 4 หรือป. 6) และมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเกษตรกรกลุ่มที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (จบป. 4 หรือป. 6) มีพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้องมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรม
การใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อควบคุมศัตรู
ของเกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว
ต่างกัน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของครอบครัว	N	$\bar{X}$	S	t
3,999 บาทและต่ำกว่า	57	2.8918	0.2762	-5.5645**
4,000 บาทขึ้นไป	38	3.2395	0.3122	

** P < .01

จากตาราง 19 ผลการวิเคราะห์มีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 แสดงว่าเกษตรกรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว
ต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อควบคุมศัตรู
ของเกษตรกรต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยในตารางชี้ให้เห็นว่าเกษตรกร
กลุ่มที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4,000 บาทขึ้นไป มี
พฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้องมากกว่า กลุ่มที่
ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,999 บาทและต่ำกว่า

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของ
คะแนนพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อ
ควบคุมศัตรูลงกองของเกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิก
ภายในครอบครัวที่เป็นแรงงานทางการเกษตรต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.1880	0.0940	0.8282
ภายในกลุ่ม	92	10.4464	0.1135	
รวม	94	10.6344		

จากตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
แสดงว่าเกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวที่เป็นแรงงาน
ทางการเกษตรต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช
เพื่อควบคุมศัตรูลงกองไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของ
คะแนนพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช
เพื่อควบคุมศัตรูล่องกองของเกษตรกรที่มีประสบการณ์
ในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.0201	0.0101	0.0871
ภายในกลุ่ม	92	10.6595	0.1159	
รวม	94	10.6796		

จากตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
แสดงว่าเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช
ต่างก็มีพฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อควบคุม
ศัตรูล่องกองไม่แตกต่างกัน

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย
พฤติกรรมการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อควบคุม
ศัตรูล่องกองของเกษตรกรที่มีสถานภาพต่างกัน

สถานภาพของเกษตรกร	N	$\bar{X}$	S	t
ไม่เป็นสมาชิก กลุ่มหรือสถาบันเกษตรกร	32	3.0156	0.3831	-0.2935
เป็นสมาชิกกลุ่มหรือ สถาบันเกษตรกร	63	3.0386	0.3130	

จากตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
แสดงว่าเกษตรกร ที่มีสถานภาพต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้สารป้องกัน
กำจัดศัตรูพืชเพื่อควบคุมศัตรูล่องกองไม่แตกต่างกัน

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ
และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช
เพื่อควบคุมศัตรูล่องกอง ปรากฏผลตามตาราง 23-25

ตาราง 23 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำแนกตาม
ปัญหาของเกษตรกรในการใช้สารป้องกันกำจัด
ศัตรูพืช เพื่อควบคุมศัตรูลงกอง

ปัญหา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
<u>ปัญหาการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช</u>		
ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการใช้		
สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้อง	71	74.7
สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่นำมาใช้ไม่สามารถ		
ควบคุมศัตรูพืชอย่างได้ผล	60	63.2
ไม่มีความรู้ในเรื่องพิษตกค้างของสาร		
ป้องกันกำจัดศัตรูพืช	41	43.2
ไม่ทราบระยะเวลาที่สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช		
จะสลายตัวเป็นสารไร้พิษหลังจากการฉีดพ่น	41	43.2
ไม่มีปัญหา	18	18.9
<u>ปัญหาการซื้อสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช</u>		
ไม่มีปัญหา	56	58.9
สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีคุณภาพดีมี		
ราคาแพงเกินไป	19	20.0
หาซื้อสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีคุณภาพ		
ดีกว่าชนิดเดิมไม่ได้	14	14.7
สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ต้องการซื้อ		
มีจำหน่ายไม่เพียงพอ	13	13.7

จากตาราง 23 กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีปัญหาการ
ใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ส่วนใหญ่มีปัญหาด้าน ไม่มีความรู้ความ
เข้าใจเกี่ยวกับวิธีการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้อง มีจำนวน
71 คน คิดเป็นร้อยละ 74.7 รองลงมามีปัญหาด้านสารป้องกันกำจัด
ศัตรูพืชที่นำมาใช้ไม่สามารถควบคุมศัตรูพืชได้อย่างได้ผล มีจำนวน 60
คน คิดเป็นร้อยละ 63.2 และมีปัญหาด้านไม่มีความรู้ในเรื่องพิษตก
ค้างและไม่ทราบระยะเวลาที่สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชจะสลายตัว
เป็นสารไร้พิษหลังจากการฉีดพ่น มีน้อยที่สุด มีจำนวนเท่ากันคือ 41
คน คิดเป็นร้อยละ 43.2 กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่ไม่มีปัญหาด้าน
การใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ
18.9 ส่วนกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีปัญหาการซื้อสารป้องกันกำจัด
ศัตรูพืช ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีคุณภาพดีมี
ราคาแพงเกินไป มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 รองลง
มาคือหาซื้อสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีคุณภาพดีกว่าชนิดเดิมไม่ได้
และสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ต้องกาวซื้อ มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ มี
จำนวน 14 และ 13 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7 และ 13.7
ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่ไม่มีปัญหาการซื้อสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช
มีมากที่สุดจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 58.9

ตาราง 24 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำแนก
ตามความต้องการของเกษตรกรในการใช้
สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อควบคุมศัตรูล่องกอง

ความต้องการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>แหล่งความรู้ในเรื่องการใช้และ</u>		
<u>การป้องกันอันตรายจากสารป้องกัน</u>		
<u>กำจัดศัตรูพืช</u>		
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	93	97.9
เพื่อนบ้าน	46	48.4
เจ้าของร้านจำหน่ายสารป้องกันกำจัด		
ศัตรูพืช	40	42.1
เอกสารเผยแพร่	38	40.0
พนักงานจากบริษัทจำหน่ายสารป้องกัน		
กำจัดศัตรูพืช	9	9.5
<u>วิธีการให้ความรู้ของผู้นำเรื่องการใช้</u>		
<u>และการป้องกันอันตรายจากสารป้องกันกำจัด</u>		
<u>ศัตรูพืช</u>		
สาธิตให้ชม	85	89.5
อธิบายด้วยคำพูด	74	77.9
แจกเอกสารเผยแพร่	38	40.0
แนะนำทางโทรทัศน์	36	37.9
แนะนำทางวิทยุกระจายเสียง	7	7.4

จากตาราง 24 กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีความต้องการ
 ความรู้ในเรื่องการใช้และการป้องกันอันตรายจากสารป้องกันกำจัด
 ศัตรูพืชจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีมากที่สุด จำนวน 93 คน
 คิดเป็นร้อยละ 97.9 รองลงมาคือเพื่อนบ้าน เจ้าของร้านจำหน่าย
 สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และเอกสารเผยแพร่ มีจำนวน 46 คน 40
 คน และ 38 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4, 42.1 และ 40.0
 ตามลำดับ และต้องการความรู้จากพนักงานจากบริษัทจำหน่ายสาร
 ป้องกันกำจัดศัตรูพืช มีน้อยที่สุด จำนวน 9 คนคิดเป็นร้อยละ 9.5
 กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรมีความต้องการให้ผู้ที่มาแนะนำเรื่องการใช้
 และการป้องกันอันตรายจากสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช แนะนำโดย
 วิธีการสาธิตให้ชม มีมากที่สุด จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ
 89.5 รองลงมาคือ อธิบายด้วยคำพูด แจกเอกสารเผยแพร่
 แนะนำทางโทรทัศน์ และแนะนำทางวิทยุกระจายเสียง มีจำนวน
 74 คน 38 คน 36 คน และ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 77.9,
 40.0, 37.9 และ 7.4 ตามลำดับ

ตาราง 25 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำแนกตาม
ข้อเสนอแนะในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช
เพื่อควบคุมศัตรูของกอง

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมให้ความรู้ แก่เกษตรกร เพื่อให้สามารถใช้สารป้องกัน กำจัดศัตรูพืชควบคุมศัตรูได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	23	24.2
รัฐควรสนับสนุนงบประมาณจัดซื้อสารป้องกัน กำจัดศัตรูพืชแจกจ่ายแก่เกษตรกร	6	6.3
รัฐควรเพิ่มอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ ช่วยเหลือด้านการควบคุมศัตรูพืชแก่เกษตรกร	3	3.2

จากตาราง 25 กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรส่วนใหญ่ มี
ข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร
เพื่อให้สามารถใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชควบคุมศัตรูของกอง
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2
รองลงมาคือรัฐควรสนับสนุนงบประมาณจัดซื้อสารป้องกันกำจัด
ศัตรูพืชแจกจ่ายแก่เกษตรกร และรัฐควรเพิ่มอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่
รับผิดชอบช่วยเหลือด้านการควบคุมศัตรูพืชแก่เกษตรกร มีจำนวน
6 คน และ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 และ 3.2 ตามลำดับ